

ถึงเวลาที่เราจะนำ Remoting Audit มาใช้กันหรือยัง ?

จากสถานการณ์โควิด-19 (COVID-19) ที่ทวีความรุนแรงและแพร่กระจายไปทั่วโลก วงการแพทย์ได้ออกมาแนะนำให้ใช้มาตรการป้องกันหลายอย่าง หนึ่งในนั้นคือ Social Distance (การรักษาระยะห่าง) โดยให้ทุกคนอยู่บ้านให้มากที่สุด ทำงานจากที่บ้าน (Work From Home) ผู้เขียนจึงคิดถึงผู้ประกอบการวิชาชีพสอบบัญชีว่า ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์นี้ไหม จะสามารถตรวจสอบบัญชีจากที่บ้านของแต่ละคนได้ไหม และจำเป็นไหมที่จะต้องเข้าไปตรวจสอบที่สถานประกอบการของลูกค้า

จากการที่ได้เข้าไปอ่านบทความต่าง ๆ บนโลกออนไลน์ พบบทความหนึ่งที่น่าสนใจที่เขียนเล่าสู่กันอ่าน บทความนี้เขียนโดย Bill Curtis เผยแพร่บนเว็บไซต์ www.accountingtoday.com เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2562 คือ ปลายปีที่แล้วก่อนที่จะมีข่าวโควิด-19 ไม่นาน

บทความนี้ได้กล่าวถึง Remote Audit ว่าทำไมผู้ประกอบการวิชาชีพสอบบัญชีและทีมตรวจสอบควรพิจารณาการใช้ Remote Team ในปีหน้า คำว่า Remote Audit หมายถึงการตรวจสอบโดยที่ไม่ได้เข้าไปตรวจสอบ ณ สถานประกอบการของลูกค้าแต่สามารถเก็บรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสมต่อการแสดงความเห็นต่อข้อมูลในงบการเงิน ดังนั้น ความเป็นไปได้ของการนำ Remote Audit มาใช้ในการตรวจสอบงบการเงิน จึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการเข้าถึงเอกสารและหลักฐานการสอบบัญชีหรือไม่ กล่าวคือ หากเอกสารหลักฐานประกอบงบการเงินของกิจการอยู่ในรูปของอิเล็กทรอนิกส์ หรือสามารถสื่อสารและแปลงเอกสารในรูปของกระดาษให้อยู่ในรูปแบบแฟ้มข้อมูลและส่งให้ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบ หรือผู้สอบบัญชีสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและหลักฐานต่าง ๆ โดยไม่ต้องเข้าไปที่กิจการของลูกค้าได้ การประชุมกับลูกค้าหรือการสัมภาษณ์จะดำเนินการผ่านการประชุมออนไลน์ (Video Conference) เช่น การใช้โปรแกรม Zoom โปรแกรม Window Meeting ฯลฯ การทำ Remote Audit ก็อาจเป็นไปได้ แต่ทั้งนี้ผู้สอบบัญชีต้องสามารถมั่นใจได้ว่า การเข้าถึงแหล่งข้อมูล เอกสารหลักฐานต่าง ๆ เป็นไปอย่างครบถ้วนและถูกต้อง ความเร็วหรือความสามารถในการรับส่งข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตสามารถรองรับได้ และต้องใช้ Data-Analytic เข้ามาเพื่อวิเคราะห์หรือระบุสัญญาณหรือข้อบ่งชี้ของสิ่งผิดปกติ และนำไปวางแผนและดำเนินการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กรณีทีผู้สอบบัญชีกำลังตัดสินใจใช้ Remote Audit สิ่งทีผู้สอบบัญชีควรพิจารณาประกอบ การตัดสินใจ ได้แก่

1. เอกสารหลักฐานมีความถูกต้อง ครบถ้วน เกี่ยวข้อง และน่าเชื่อถือหรือไม่ มาตรฐาน การสอบบัญชี รหัส 500 เรื่อง หลักฐานการสอบบัญชี ได้กำหนดไว้ว่า ผู้สอบบัญชี ต้องออกแบบและใช้วิธีการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ ต่อการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงความเกี่ยวข้องและ ความน่าเชื่อถือของข้อมูลทีจะใช้เป็นหลักฐานการสอบบัญชี ทั้งนี้ความน่าเชื่อถือ ของข้อมูลจะรวมถึงความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล

2. โอกาสทีจะถูกคุกคามจากไซเบอร์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการรักษาความปลอดภัย ของข้อมูล การทำ Remote Audit จะต้องใช้การรับส่งข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะมี ความเสี่ยงของการถูกขโมยข้อมูล หรือข้อมูลของลูกค้ายถูกเผยแพร่หรือเปิดเผย โดยไม่ได้รับอนุญาตจากลูกค้าย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็ความเสี่ยงของผู้สอบบัญชี เพราะจะกระทบต่อความเชื่อมั่นในวิชาชีพสอบบัญชี

3. ความพร้อมของอุปกรณ์ในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต การรับส่งข้อมูล รวมถึง การประชุมทางไกล จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตทีมีประสิทธิภาพ รวมถึงความสามารถในการรับส่งข้อมูลขนาดใหญ่ หากการเชื่อมต่อล้มเหลวหรือไม่มี ประสิทธิภาพ จะทำให้อ้อมูลทีจะนำมาเป็นหลักฐานการสอบบัญชีขาดความน่าเชื่อถือ และไม่สามารถนำมาสนับสนุนการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีได้

4. ตารางเวลาทีต้องมีความยืดหยุ่นตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากต้องมีการประชุม ทางไกลร่วมกัน เวลาทีสามารถประชุมร่วมกันต้องตรงกัน หากมีคนใดคนหนึ่งไม่มา จะเป็นสมาชิกในทีมตรวจสอบหรือลูกค้ายติดประชุมอื่นหรือไม่สะดวก ทุกคนทีเหลือ จะต้องเลื่อนการประชุมออกไป สิ่งทีตามมาคือ การควบคุมระยะเวลาในการตรวจสอบ ให้เป็นไปตามแผนและตรงตามกำหนดเวลาทีตกลงกับลูกค้าย

อย่างไรก็ตาม การใช้ Remote Audit สามารถทดแทนวิธีการตรวจสอบแบบเดิม (Traditional Audit) ได้จริงหรือ การเข้าสังเกตการณ์ตรวจนับสินค้าสามารถทำออนไลน์ได้จริงหรือ เป็นสิ่งทีน่านำมาพิจารณา และหากไม่ สามารถใช้ Remote Audit ในสถานการณ์ปัจจุบัน และไม่สามารถเข้าไปเก็บรวบรวมเอกสารหลักฐานการสอบบัญชี ทีสถานประกอบการของลูกค้ายได้ หรือไม่สามารถใช้วิธีการตรวจสอบอื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานการสอบบัญชี ผู้สอบบัญชี คงต้องพิจารณาว่าสถานการณ์ปัจจุบันคือการถูกจำกัดขอบเขตโดยสถานการณ์ และผลกระทบนั้นมีสาระสำคัญและ แผ่กระจาย ส่งผลต่อการแสดงความเห็นต่องบการเงินแบบทีเปลี่ยนแปลงไปของผู้สอบบัญชีตามมาตราฐานการสอบบัญชี รหัส 705 (ปรับปรุง) การแสดงความเห็นแบบทีเปลี่ยนแปลงไปในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เอกสารอ้างอิง

มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 500 หลักฐานการสอบบัญชี

มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 705 (ปรับปรุง) การแสดงความเห็นแบบทีเปลี่ยนแปลงไปในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

Curtis, Bill. 2019, "Voices Why you and your audit team should consider a remote audit next year", Accounting Today, access www.accountingtoday.com on April 3, 2020

Tysiac, Kem. 2020, "Remote auditing comes to forefront during pandemic", Journal of Accountancy, access www.journalofaccountancy.com on April 3, 2020

โดย..พศ.ดร. จุทาทิว อัสสะบำรุงรัตน์

อนุกรรกรรมการมาตรฐานด้านการสอบบัญชีและเทคนิคการสอบบัญชี